

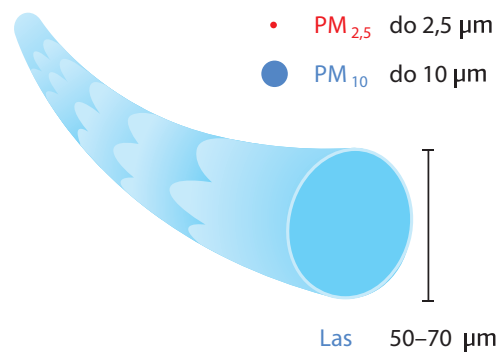
Ali tudi pri kurjenju naravnega lesa nastajajo škodljive snovi

Da, tudi pri kurjenju naravnega lesa nastaja cela vrsta škodljivih snovi. Med njimi so prašni delci, ogljikov monoksid (CO), nemetanske hlapne organske spojine (NMVOC), težke kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki (PAH) – med njimi tudi benzo(a)piren in obstojna organska onesnaževala (POPs) – med njimi tudi dioksini. S pravilnim kurjenjem in uporabo suhega lesa lahko zmanjšamo izpuste prašnih delcev in drugih škodljivih snovi.

Kaj so prašni delci

Prašni delci je poljudni izraz za delce PM_{10} in $PM_{2,5}$, ki so mikroskopsko majhni drobci trdne ali tekoče snovi, razpršeni v zraku. Delci PM_{10} so delci z velikostjo do 10 mikrometrov, delci $PM_{2,5}$ pa delci z velikostjo do 2,5 mikrometra. Prašni delci med drugim vključujejo prah, dim, saje, delce iz obrabe pnevmatik in cestišča, delce prsti.

Prikaz velikosti prašnih delcev

Zakaj so prašni delci škodljivi za zdravje

Učinek prašnih delcev na naše zdravje in okolje je odvisen od njihove velikosti in sestave. Manjši prašni delci so za zdravje škodljivejši, ker lahko prodrejo globlje v pljuča in telo. Na prašne delce so lahko vezane številne škodljive in strupene snovi, kar je odvisno od vira prašnih delcev, na primer težke kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki (PAH) – med njimi tudi benzo(a)piren, obstojna organska onesnaževala (POPs) – med njimi tudi dioksini.

Katere bolezni so posledica onesnaženosti zraka s prašnimi delci

Izpostavljenost onesnaženemu zraku s prašnimi delci (delci PM_{10} in $PM_{2,5}$) povzroča številne bolezni in predčasno smrt. Med najpogostejšimi posledicami so srčno-žilne bolezni, bolezni pljuč, rak, povečano tveganje za umrljivost novorojenčkov.

Kaj so dioksini

Dioksini so ena izmed najbolj strupenih snovi. Ko pridejo v okolje, ostanejo tam še desetletja in povzročajo škodo. Prek prehranjevalne verige preidejo tudi v hrano. Dioksine in druga dolgoživa nevarna onesnaževala označujemo s kratico POPs (obstojna organska onesnaževala). Nekateri POPs so rakotvorni, drugi imajo škodljive učinke na imunski, živčni in hormonski sistem.

Koristne povezave:

<http://www.mojzrak.si>
<https://www.gov.si teme/kakovost-zraka/>

Kako pravilno kurimo z lesom

S pravilnim kurjenjem privarčujem denar,
varujem svoje zdravje in okolje.

**IZBOLJŠANJE
KAKOVOSTI
ZRAKA**

**Moj zrak,
moja odgovornost.**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

www.mojzrak.si

✗ Napačno

✗ Neustrezno gorivo za kurjavo

Star papir in karton

Vlažen les

Plastika, embalaža, obdelan les in drugi odpadki

Česa ne smemo kuriti

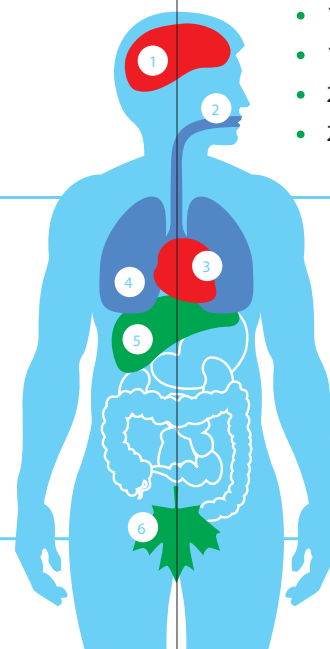
- embalaže, obdelanega lesa (barvanega ali lakirana), ivernih plošč, plastike in drugih gospodinjstvenih odpadkov; dim in pepel, ki nastajata pri njihovem kurjenju, vsebujeta veliko strupenih snovi,
- vlažnega lesa; pri kurjenju vlažnega lesa čezmerno onesnažujemo okolje, poleg tega porabimo več goriva, saj se energija porabi za izhlapevanje vode.

Varujmo svoje zdravje!

Od načina zgorevanja lesa je odvisna ne samo količina izpusta prašnih delcev, temveč tudi njihova sestava in s tem škodljivost. **Prašni delci**, ki nastanejo pri slabem zgorevanju lesa (npr. zaradi nepravilnega kurjenja, nepravilnega goriva ali zaradi vlažnega lesa), **so za zdravje škodljivejši**.

Vplivi onesnaženega zraka na zdravje ljudi

- 1 Glavobol in anksioznost (SO_2); vplivi na osrednje živčevje (prašni delci)
- 2 Draženje oči, nosu in grla; težave pri dihanju (prizemni ozon, prašni delci, NO_2 , SO_2 , benzo(a)piren)
- 3 Srčno-žilna obolenja (prašni delci, prizemni ozon, SO_2)

Kurimo pravilno

- izberemo primerno vnetivo za zakurjenje,
- izberemo pravilno gorivo,
- pravilno nalagamo v kurilno napravo in
- poskrbimo za ustrezen dotok zraka.

Podrobnejši napotki za pravilno kurjenje z lesom so na voljo na spletni strani: www.mojzrak.si.

Varčujmo!

Če kurimo les, ki je dobro posušen, privarčujemo gorivo in manj onesnažujemo okolje. Kurimo lahko le zračno suh les, to je les z vlažnostjo do 20 odstotkov. Vsebnost vlage lahko izmerimo tudi sami z merilnikom vlage v lesu. Les skladiščimo v zračnih in pokritih skladiščih, po možnosti na soncu. Priporočen čas sušenja je:

- 1 leto za drva iz topola in smreke,
- 1 do 2 leti za drva iz lipe, jelše in breze,
- 2 leti za drva iz bukve, jesena in sadnega drevja,
- 2 do 3 leta za drva iz hrasta.

- 4 Vplivi na dihala: draženje, vnetje in okužbe; astma in zmanjšano delovanje pljuč; kronična obstruktivna pljučna bolezen (prašni delci); pljučni rak (prašni delci, benzo(a)piren)
- 5 Vplivi na jetra, ledvice in kri (NO_2)
- 6 Vplivi na reproduktivni sistem (prašni delci)

Vir: EEA

✓ Pravilno

Dim je redek in skoraj brezbarven.

Manj strupenih in zdravju škodljivih snovi

Manj prašnih delcev

✓ Ustrežno gorivo za kurjavo

Suh les

Briketi in peleti iz naravnega lesa

